Descritzione

In su nadale de su 1918 sa Banca Cummertziale Italiana daiat vida a sa Sotziedade Bonìficas Sardas. A sas 850.000 liras versadas dae s'Istitutu milanesu s'agiunghiant sas cuotas de àteros tres sòtzios, **Fernando Adamoli, Giuseppe Menada** e **Giulio Dolcetta**, cada pari a cinquantamila liras. Menada assumiat s'incàrrigu de presidente de sa sotziedade mentras s'ingenieri vicentinu Giulio Dolcetta fiat numenadu amministradore delegadu. Issu partètzipat a s'**impresa ispantosa de su fràigu de sa diga subra de su Tirsu** e diventende chitzo unu de sos animadores de sos assòtzios impresariales casteddàios. Promotore de sa modernidade, Dolcetta at a tènnere unu ruolu de importu mannu finas a su 1933, cando, pro unas cantas resones, at a prefèrrere lassare s'ìsula.

Sa S.B.S. naschiat cun sa punna de **trasformare in manera radicale un'àrea estèndida belle ventimgìa èta**ros. Su territòriu fiat ocupadu pro una grandu parte dae istagnos e paules. Sa presèntzia de s'òmine fiat limitada a pagos pastores, mentras sos ispigros de abba oferiant amparu a sa tzìntzula anofele. Sa malària impediat cada tipu de faina istàbile. Bisongiaiat protzedire in duas diretziones. Pro prima cosa, **sicare su territòriu de sa pranura** regulende su cursu de rios e trainos chi de su Monte Arci si bessaiant cun iscussertu a badde.

In prus bisongiaiat fàghere **produire sas terras istratzadas a sa paule**, creare una laurera noa e redditìtzia pro **perfetzionare sos investimentos de sa Sotziedade**, orende a sos fundos bundantes assignados pro lege in matèria de "bonìfica integrale". De totu su tzircundàriu **aiant assupridu operajos a gioronada pro su fràigu de tretos e canales, pontes e àrgines, putzos e serbatojos, ofitzinas e ferrovias, ambulatòrios e "domos colonìcas"**. In custa fase su ruolu de sos sardos fiat istadu de importu mannu. S'oportunidade de unu balàngiu seguru torraiat a cramare ogni die chèntinas de maistros de muru e maniales, maistro de ferru e fraos, maistro de linna, gioronaderis, abituados finas a suportare e cunvìvere cun sa malària, incuadrados in sos cumpartos aziendales diferentes comente a sa cava, sa blocheria, s'edilìtzia tzivile, sos traballos de asutamentu o de rimboschimentu.

Prus cumplessu fiat s'arresonu relativu a sa creatzione de sas **aziendas familiares massajas**. In custu casu si fiat prefertu ricùrrere a **colonos continentales –** padanos ispetzialmente – chi diant àere asseguradu a s'impresa unu atacamentu majore a su fundu assignadu e una prus madura pràtica cun sa fòrmula de sa mezzadria sutascritu e cun sos ritmos produtivos rechestos.

A fùrriu a sos tzentros colonici, creschiant – una die fatu s'àtera – domos noas e istallas noas, agigu imbiancate e prontas a acollire sas gente noa chi arrabbaiat e su bestiàmene assignadu. **Su 29 santugaine 1928 fiat inauguradu su "Villaggio Mussolini", diventadu comunu autònomu duos annos a pustis cun su nùmene de Mussolinia de Sardigna**. Custa fiat istadu sa prima tzitade de **fundatzione creada** dae su fascismu, dotada de totus sas istruturas amministrativas printzipales e polìticas e istada dae unu nùmeru chi creschet de residentes: in prus de tres mìgia, a in pessu chi ses annos de sa fundatzione. Su nùmene de sa tzitade at a mudare pro decretu su 17 freàrgiu 1944: "naschiat" gasi **Arbaree**, una comunidade tzertu meda giòvanu ma non pro custu priva de istòria.

In su 1946, in fines, est elègidu su primu Cussìgiu Comunale.

Modalidade de atzessu:

Atzessu lìberu